

Vergiler

1. VERGİLER

Türkiye, OECD üyesi ülkeler arasında en rekabetçi kurumlar vergisi oranlarından birine sahiptir. Türk kurumlar vergisi mevzuatı anlaşılır, objektif ve uluslararası standartlara uygun hükümler ile düzenlenmiştir.

Türk vergi mevzuatı üç ana başlık altında toplanabilir:

1.1. Gelir Vergileri

Türk vergi mevzuatında yer alan gelir vergileri, şahsi gelir vergisi ve kurumlar vergisidir. Şahsi gelir vergisi ve kurumlar vergisi farklı kanunlarla tanımlanmış olsa da, özellikle gelir unsurları ve net gelirin tespiti açısından şahıslar için geçerli olan kural ve hükümlerin çoğu kurumlar için de uygulanmaktadır.

1.1.1. Şahsi Gelir Vergisi

Gerçek kişilerin gelirleri şahsi gelir vergisine tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır. Gelir Vergisi Kanunu'na göre gelir sayılan unsurlar şunlardır:

- Ticari kazançlar
- Zirai kazançlar
- Maaşlar ve ücretler
- Serbest meslek kazançları
- Gayrimenkul sermaye iratları (kira gelirleri)
- Menkul sermaye iratları (sermaye yatırımlarından elde edilen gelirler)

Sair kazanç ve iratlar

Türk vergi mevzuatı vergilendirmede ikameti esas alarak tam veya dar mükellefiyet esasını düzenlemektedir. Tam mükellefler (ikametgahı Türkiye'de bulunan ve bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar) Türkiye içinde ve dışında elde ettiği kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilirken, dar mükellefler (ikametgahı Türkiye'de bulunmayan ve bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturmayanlar) sadece Türkiye'de elde ettiği kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilmektedir.

Şahsi gelir vergisi oranları %15 ile %40 arasında değişmektedir.

2022 yılı için uygulanan şahsi gelir vergisi oranları aşağıdaki gibidir:

Ücretliler İçin Uygulanacak 2022 Yılı Gelir Vergisi Tarifesi

Gelir Dilimi	Vergi Oranı
32.000 TL'ye kadar	Yüzde 15
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	Yüzde 20
250.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL, fazlası	Yüzde 27
880.000 TL'nin 250.000 TL'si için 61.000 TL, fazlası	Yüzde 35
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 281.500 TL, fazlası	Yüzde 40

Ücret Dışındaki Gelirler İçin Uygulanacak 2022 Yılı Gelir Vergisi Tarifesi

Gelir Dilimi	Vergi Oranı
32.000 TL'ye kadar	Yüzde 15
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	Yüzde 20
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL, fazlası	Yüzde 27
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL, fazlası	Yüzde 35
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL, fazlası	Yüzde 40

1.1.2. Kurumlar Vergisi

Gelir Vergisi Kanunu'nda tanımlanmış gelir unsurlarının kurumlar tarafından elde edilmesi durumunda vergilendirme, bu kurumların tüzel kişiliği üzerinden yapılmaktadır. Kanunda tanımlanan kurumlar vergisi mükellefleri şunlardır:

- Sermaye şirketleri
- Kooperatifler
- Kamu iktisadi müesseseleri
- Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler
- İş ortaklıkları

Yasal merkezleri veya iş merkezleri Türkiye’de bulunan kurumlar, tam mükellef sayılmakta ve gerek Türkiye’de gerekse yabancı ülkelerde elde ettikleri kazançlar üzerinden vergilendirilmektedir. Yasal merkezleri veya iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye’de bulunmayanlar, dar mükellef sayılmakta ve yalnızca Türkiye’de elde ettiği kazançlar üzerinden vergilendirilmektedir. Yasal merkez, vergiye tâbi kurumların ana sözleşmelerinde veya teşkilat kanunlarında belirtilen merkez iken, iş merkezi faaliyetlerin bilfiil toplandığı ve idare edildiği merkezdir.

Türkiye’de ticari kârlar üzerinden tarh olunan kurumlar vergisi oranı %23’dür.

Tam mükellef kurumlar hissedarlara temettü ödemesi durumunda genel olarak %15 oranında stopaja tabidir; ancak tam mükellef kurumların tam mükellef kurumlara ödediği temettüler stopaja tabi değildir. Kârın sermayeye eklenmesi ise kâr dağıtımı sayılmadığından bu tür durumlar stopaja tabi değildir. Benzer şekilde dar mükelleflerin kurumlar vergisi tutarı düşüldükten sonra ana merkeze aktardıkları tutarlar üzerinden de %15 oranında vergi kesintisi yapılmaktadır. Stopaj, kurumlar vergisinin vergiye tabi şubelerin kârından düşülmesinin ardından kalan tutara uygulanmaktadır.

1.2. Gider Üzerinden Alınan Vergiler

1.2.1. Katma Değer Vergisi (KDV)

Genel olarak uygulanan KDV oranları; %1, %8 ve %18’dir. Ticari, sınai, zirai ve bağımsız mesleki mal ve hizmetler; ithal ederek ülkeye giriş yapan mal ve hizmetler ve diğer faaliyetler yoluyla oluşturulan mal ve hizmet teslimatlarının tümü KDV’ye tabidir.

KDV muafiyet ve istisnalarından bazıları şunlardır:

Mal ve hizmet ihracatı

Uluslararası roaming (dolaşım) anlaşmalarına uygun olarak ve karşılıklılık koşulunun uygulanması şartıyla Türkiye dışındaki müşteriler için Türkiye içinde verilen roaming (dolaşım) hizmetleri
Serbest bölgelerdeki müşteriler için yapılan fason hizmetler
Petrol arama faaliyetleri
Liman ve havaalanlarındaki gemi ve uçaklar için verilen hizmetler
Yatırım teşvik belgesi kapsamında makine ve teçhizat teslimatları
Transit taşımacılık
Karşılıklılık koşulunun uygulanması kaydıyla diplomatik temsilcilikler ve konsolosluklar ile vergi muafiyeti statüsünde bulunan uluslararası organizasyonlar ve bunların çalışanlarına yapılan teslimat ve hizmetler
Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi'ne tabi bankacılık ve sigorta işlemleri

1.2.2. Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Çeşitli vergi oranlarında ÖTV'ye tabi dört ana ürün grubu bulunmaktadır:

Petrol ürünleri, doğal gaz, makine yağları, çözücüler ve çözücü türevleri
Otomobiller ve diğer taşıtlar, motosikletler, uçaklar, helikopterler, yatlar
Tütün ve tütün ürünleri, alkollü içecekler
Lüks tüketim maddeleri

Her teslimatta uygulanan KDV'nin aksine, ÖTV sadece bir defaya mahsus olarak uygulanmaktadır.

1.2.3. Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi

Bankacılık ve sigorta şirketleri tarafından yapılan işlemlerin KDV'den muaf tutulmasına devam edilse de bu işlemler Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi'ne tabidir. Bu vergi, kredi faizi gibi bankalar tarafından kazanılan gelirler için uygulanmaktadır. Vergi oranı, genellikle %5 olmakla birlikte bankalar arasındaki mevduat işlemleri gibi bazı işlemlerde uygulanan faiz için %1'dir. Kambiyo işlemlerinden gelen satış tutarlarına ise 2008 yılından itibaren vergi uygulanmamaktadır.

1.2.4. Damga Vergisi

Damga vergisi; sözleşmeler, borç senetleri, sermaye iştirakleri, kredi mektupları, teminat mektupları, mali bildirimler ve bordrolar dâhil olmak üzere çeşitli dokümanlar için uygulanmaktadır. Damga vergisi, belge bedelinin %0,189 ile %0,948'i arasında değişen oranlarda tarh olduğu gibi, bazı belgeler için maktu (önceden belirlenmiş bir bedel) olarak da tahsil edilmektedir.

1.3. Varlık Vergileri

Üç çeşit varlık vergisi bulunmaktadır:

Emlak vergisi
Motorlu taşıt vergisi
Veraset ve intikal vergisi

Türkiye'de sahip olunan bina, daire ve araziler %0,1 ile %0,6 arasında değişen oranlarda emlak vergisine tabi olup tahakkuk eden bu verginin %10'u oranında da Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payı ödenmektedir. Motorlu taşıt vergileri ise her yıl araçların yaşı ve motor hacmine göre yeniden belirlenen maktu bedeller tutarınca alınmaktadır. Veraset ve intikal vergileri ise %1-30 oranında alınmaktadır.

2. VERGİ TEŞVİKLERİ

1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla geçerli olan yatırım teşvik sistemi dört ayrı rejimden oluşmaktadır. Yerli ve yabancı yatırımcılar aşağıdaki teşviklerden eşit oranda faydalanabilmektedir:

Genel Yatırım Teşvik Uygulamaları
Bölgesel Yatırım Teşvik Uygulamaları
Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Uygulamaları
Stratejik Yatırım Teşvik Uygulamalar